

Hogyan lett Vilmos volt német császár a Ferenc József tudományegyetem matematikai díszdoktora

(A Délmagyarország munkatársától.) A szegedi Ferenc József Tudományegyetem régi évkönyveinek sárguló lapjai érdekes emlékeket őriznek azokból a szép időkől, amikor az Univerzitás Erdély szívének legjobb dobbanása volt kincses Kolozsváron. Ezek között a régi emlékek között talán a legérdekesebb II. Vilmos német császár díszdoktorságának története.

Kevesen tudják, hogy a doorni kastély jelenlegi ura, aki most készül megünnepelni nyolcvanadik születésnapját, de legkedveltebb szórakozása még ma is a favágás, uralkodói emlékei között őrzi, ha ugyan megőrizte, a Ferenc József Tudományegyetem díszdoktori diplomáját, amely a maga idejében a diplomairás remekműve volt.

A volt császárt az egyetem természettudományi és matematikai fakultása iktatta a díszdoktorok sorába közel harminc esztendővel ezelőtt, pontosan 1910 december 23-án.

II. Vilmos német császár kolozsvári díszdoktorsága annakidején

nagy politikai szenzáció volt.

Az ellenzéki lapok a támadások valóságos pergőtüzét zúdították a kolozsvári egyetemre, amely akkortájt még ifjú egyetem volt. Az egyetem állta a harcot, ha nem is nagy meggyőződéssel. Mindenki érezte, hogy az egyetemi tanács elhatározása olyan opportunisták határozata volt, amely bizony nem igen felelt meg Erdély szellemének, de annak a szellemnek sem, amely a kolozsvári Alma Mater falai között uralkodott.

Az elhatározáshoz ürtügyül az szolgált, hogy a Német Birodalom uralkodója 1910 szeptember havában a berlini egyetem fennállásának századik évfordulója alkalmából tízmillió márkás alapítványt létesített tudományos buvárlatok céljaira. Az alapítási okiratban természetesen volt néhány márvány után kívánczó mondata. Az alapítvány célja — az okirat szerint — »oly intézmény létesítése, amely a kiváló tudósoknak a tudomány művelését és előbbrevitelét lehetővé teszi anélkül, hogy kényérkereset céljából tanítaniuk kelljenek».

Ez a vitathatatlanul szép célú alapítvány indította a kolozsvári egyetem matematikai és természettudományi karát arra, hogy Hohenzollern Vilmost

a matematikai és természettudományok tiszteletbeli doktorává

felölje 1910 október 17-én tartott kari ülésén.

A jelölés kissé elcsúszott történet és ezt az egyetem tanácsa úgy kívánta korigálni, hogy a jelölés megtörténte után, de a választás megtétele előtt »illetékes« helyen tapogatózott, vajjon számíthat-e a honadó határozat legfelsőbb megerősítésre és számíthat-e arra, hogy II. Vilmos szívesen fogadná-e a felkínálandó díszdoktori diplomát.

A magyar kultuszminiszteri tárcának abban az időben gróf Zichy János volt a viselője, aki dr. Szédeczky Lajos rektor bizalmas főkérésére közbejárt az ügyben és már október 7-én értesítette a rektort, hogy »annak semmi akadálya sincs, hogy a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem díszdoktorai sorába Vilmos német császár öfelségét is felavassák. De ez még csak azt jelentette, hogy az egyetem számíthatott a hozandó határozat legfelsőbb jóváhagyására. A kultuszminiszter az egyetem szándékát a monarchia berlini nagykövete útján bizalmasan tudatta a német császárral. Aztán megkezdődött az izgalmas várakozás, de

a német császári udvar válasza

egyre később, ami nagy nyugtalanságot keltett nemcsak Kolozsváron, hanem Budapesten és Bécsben is, mert az ügy — akarva, akaratlanul — politikai

színezetet kapott. Az egyetemet nagyon lehangolta az időközben megérkezett híradás, hogy Prága megelőzte Kolozsvárt, mert a prágai német egyetem orvostudományi kara 1910 novemberében díszdoktorává avatta a német császárt, aki a prágai diplomát el is fogadta.

Végre december első napjaiban megérkezett Berlinből a bizalmas értesítés, hogy a császár szívesen fogadja a kolozsvári egyetem díszdoktorait. Erre gyorsan összeült az egyetemi tanács és december 7-én annak rendje és módja szerint meghozta a német császár díszdoktorságára vonatkozó határozatát. Ezt aztán azonnal felterjesztették a kultuszminiszternek, aki az egyetem tanácsának határozatát külön jutarral küldte Bécsbe a legfelsőbb jóváhagyásért. I. Ferenc József december 22-én írta alá a jóváhagyó záradékot és a kultuszminiszter táviratilag értesítette az egye-

**delelőkre
delelőkre
estére**

TRUNKHANE

SZÖVEVBŐL RUHÁT!

KÉRJE MINTÁINKAT!
TARTÓSSÁGI GARANCIA!

ELADÁS: TERÉZ - KÖRUT 8.
IV. PROHÁSZKA OTTOKÁR-U. 8.

GYÁR: BUDAPEST XI. LENKE-UT. 117.

tem rektorát, hogy a határozat kihirdethető. A rektor december 23-án hirdette ki ünnepélyesen a határozatot és ezt a tényt táviratilag közölte a berlini nagykövettel.

Közben persze kipattant a dolog és a budapesti lapok szélesben-hosszában foglalkoztak a kolozsvári egyetem szándékával.

Az ellenzéki sajtó élesen támadta az egyetemet, a kultuszminisztert és az egész kormányt

és nem látott mást Vilmos császár kolozsvári díszdoktorságában, mint politikai hajbókoltást.

Szédeczky rektor, amint évvégi jelentésében hangoztatja, azért sietett annyira a határozat kihirdetésével, mert csak így tájékoztathatta a félrevezetett közvéleményt az egyetem intencióiról. Ezek között az intenciók között első helyen természetesen a tízmillió márkás tudományos alapítvány ténye szerepelt, de volt

politikai magyarázata.

is az elhatározásnak.

»Hitünk és meggyőződésünk — mondotta a rektor —, hogy nemcsak politikai okok, hanem az általános ember szeretet és humanizmus sugallata vezérelte őt (II. Vilmost) akkor is, amikor két évvel ezelőtt egy véres háború borzalmaival segített elhárítani halálaink körül. Az is köztudomású tény, hogy II. Vilmos császár Magyarországnak és nemzetünknek jóakarója, sőt jól esik hinnünk, hogy lelkes barátja. Élesen szóló nyilatkozatát

BUDAPEST WIEN

S. PESSL

CSÁSZARI KIRÁLYI UDVAR SZALONJAI SZALON

SZÉPSÉGÁPOLÓ CIKKJEINEK LERAKATA

DUDÁS NÁL SZEGED

Tisza Cafos körút 19. Telefon 22-11, Fodrász és kozmetikai szalonjában

tartós szempillafestés

a világhírű PESSL szempillafestékekkel
percek alatt készül
és hónapokig eltar.

adta ennek akkor, midőn a Millenium alkalmával Budavárában felséges királyunknak vendége lévén, pohárköszöntőjében lelkesen magasztalta a magyar nemzet dicső múltját és történeti hivatását... Végül a régi Erdély fővárosában virágzó egyetem lehet legilletékesebb arra, hogy felújítsa emléket annak a történelmi összeköttetésnek, melyben 300 évvel ezelőtt a Hohenzollern-ház az erdélyi fejedelemséggel állott, midőn az erdélyi egyetem alapítását törvénybe iktató Bethlen Gábor fejedelem felesége Brandenburgi Katalin volt.

Nagy gondot fordított az egyetem

a diploma

kiállítására. Az albumszerű okmány bőrkötésű tábláját a budapesti iparművészeti iskola készítette el a Corvin-kötés mintájára öt zománczott címerrel ékesítve. A négy pergamen lap kereteit régi magyar minták alapján Förstner Tivadar iparis-kolai tanár rajzolta dus aranyozással és színes virágdiszítéssel. Külön iparművészeti remek volt a diploma ékköves, bogláros tokja, a leghíresebb kolozsvári ötvös, Dietrich Gyula munkája. A műremek elkészítése hónapokig tartott, de ezzel már nem kellett annyira sietni, hiszen

Prága elorozta az elsőseget Kolozsvár elől.

Csak a következő esztendő júniusában utazott fel az egyetem küldöttsége Budapestre és adta át a diplomát a kultuszminiszternek II. Vilmos császárhoz való továbbítás céljából.

Az egyetemnek tulajdonképpen az volt a célja, hogy közvetlenül a német császárnak adja át a díszdoktori diplomát, de a törekvés hiábavalónak bizonyult. Bizalmas érdeklődésre az a válasz érkezett, hogy a német császárnak nincs ideje a kolozsvári egyetem küldöttségének fogadására, mert nagyon elfoglalják az utazási tervet és egyéb dolgait, ezért az oklevelet inkább diplomáciai úton kívánja átvenni. Augusztus végén aztán megérkezett a bécsi német nagykövet értesítése, hogy a császár örömmel fogadta a megtiszteltetést és a művészi diplomáért a legszívesebb köszönetét fejezte ki.

Ezzel befejeződött a kolozsvári diploma ügyének hivatalos része, de a fölvert hullámok még elég sokáig nyugtalankodtak a kolozsvári Alma Mater körül.

Igy lett II. Vilmos császár a Ferenc József Tudományegyetemen a matematikai és természettudományok díszdoktora, egyike azoknak a keveseknek, akik a díszdoktorok közül ma is élnek.

**Az Alföld legnagyobb
táblaüveg raktára:**

Körösi Géza

SZEGED, Mérei-ucca 9b. szám.

Telefon: 19-57.